

සුත්තන්තපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

3. පරිබ්බාජකවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

2.3.8 සමණමණ්ඩිකා සුත්තං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො සමයප්පවාදකෙ නික්කාචීරෙ එකසාලකෙ මල්ලිකාය ආරාමෙ පටිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං සත්තමත්තෙහි¹ පරිබ්බාජකසතෙහි.

අථ ඛො පඤ්චකඩ්ඨගො ථපති සාවස්ථීයා නික්ඛම් දිවා දිවස්ස භගවත්තං දස්සනාය. අථ ඛො පඤ්චකඩ්ඨගස්ස ථපතිස්ස එතදහොසි: අකාලො ඛො තාව භගවත්තං දස්සනාය, පටිසල්ලිනො භගවා. මනොභාවතීයානම්පි භික්ඛූනං අසමයො දස්සනාය, පටිසල්ලිනා මනොභාවතීයා² භික්ඛූ. යන්ත්තනාහං යෙන සමයප්පවාදකො නික්කාචීරො³ එකසාලකො මල්ලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො තෙනුපසඩ්ධකමෙය්‍යන්ති. අථ ඛො පඤ්චකඩ්ඨගො ථපති යෙන සමයප්පවාදකො නික්කාචීරො එකසාලකො මල්ලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො තෙනුපසඩ්ධකම්.

තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්තො හොති උන්නාදිනියා උච්චාසද්දමභාසද්දාය අනෙකවිහිතං නිරව්ජානකථං කථෙන්නියා. සෙය්‍යාටීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්තකථං පානකථං වස්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගඤ්ඤකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉක්කිකථං සූරකථං විසිබ්බකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො පඤ්චකඩ්ඨං ථපති. දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: “අප්පසද්දා හොන්තො හොන්තු, මා හොන්තො සද්දමකඤ්ඤා. අයං සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො ආගච්ඡති පඤ්චකඩ්ඨගො ථපති. යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහී ඔදාතවසනා සාවස්ථීයං පටිවසන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො පඤ්චකඩ්ඨගො ථපති. අප්පසද්දා ඛො පන තෙ ආයස්මන්තො අප්පසද්දවිනීතා අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අප්පෙව නාම අප්පසද්දං පරිසං විදිකා උපසඩ්ධමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා”ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අභෙසුං.

[8.368] අථ ඛො පඤ්චකඩ්ඨගො ථපති යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො තෙනුපසඩ්ධකම්. උපසඩ්ධකම්ඤ්ඤා උග්ගාභමානෙන පරිබ්බාජකෙන සමණමණ්ඩිකාපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං⁴ විනිසාරෙකා එකමත්තං නිසිදි. එකමත්තං නිසින්තං ඛො පඤ්චකඩ්ඨං ථපති. උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො එතදවොච:

¹ නිමත්තෙහි - PTS. පඤ්චමත්තෙහි - ස්‍යා, මජ්ඣං.

² ... භාවතීයා - සිමු.

... භාවතීයා - මජ්ඣං, PTS.

³ නික්කාචීරං - සිමු.

⁴ සාරාණීයං - මජ්ඣං.

“වතුහි බො අහං ටපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. කතමෙහි වතුහි: ඉධ ටපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරොති, න පාපිකං වාවං භාසති, න පාපකං සඬකප්පං සඬකප්පෙති, න පාපකං ආජීවං ආජීවති. ඉමෙහි බො අහං ටපති, වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං”න්ති.

අපි බො පඤ්චකඬිගො ටපති උග්ගාහමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනාදි, නප්පටික්කොසි. අනභිනාදිඤා අප්පටික්කොසිඤා උට්ඨායාසනා පක්කාමි. භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමිති. අපි බො පඤ්චකඬිගො ටපති යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො පඤ්චකඬිගො ටපති යාවතකො අහොසි උග්ගාහමානෙන පරිබ්බාජකෙන සමණමණ්ඩිකාපුත්තෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි. එවං චුත්තෙ භගවා පඤ්චකඬිගං ටපති. එතදවොච: එවං සන්නෙ බො ටපති, දහරො කුමාරො මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපත්තිපත්තො සමණො අයොජ්ඣෙය්‍යං, යථා උග්ගාහමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං. දහරස්ස හි ටපති, කුමාරස්ස මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකස්ස කායොතිපි න භොති, කුතො පන කායෙන පාපකං කම්මං කරිස්සති අඤ්ඤා ඵ්ඤ්ඤාමන්තා. දහරස්ස හි ටපති කුමාරස්ස මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකස්ස වාචාතිපි න භොති. කුතො පන පාපිකං වාවං භාසිස්සති අඤ්ඤා රොදිතමන්තා. දහරස්ස හි ටපති, කුමාරස්ස මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකස්ස සඬකප්පොතිපි න භොති, කුතො පන පාපිකං සඬකප්පං සඬකප්පෙති අඤ්ඤා චිකුජ්ඣමන්තා¹. දහරස්ස හි ටපති, කුමාරස්ස මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකස්ස ආජීවො තිපි න භොති, කුතො පන පාපකං ආජීවං ආජීවිස්සති, අඤ්ඤා මාකුථඤ්ඤා. එවං සන්නෙ බො ටපති, දහරො කුමාරො මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපත්තිපත්තො සමණො අයොජ්ඣෙය්‍යං, යථා උග්ගාහමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං.

වතුහි බො අහං ටපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් න වෙච සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකං සමධිගස්සිති නිට්ඨති. කතමෙහි වතුහි: ඉධ ටපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරොති, න පාපිකං වාවං භාසති, න පාපකං සඬකප්පං සඬකප්පෙති. න පාපකං ආජීවං ආජීවති. ඉමෙහි බො අහං ටපති, වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් න වෙච සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මඤ්ඤා උත්තානසෙය්‍යාකං සමධිගස්සිති නිට්ඨති.

[පි.370] දසහි බො අහං ටපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං.

ඉමෙ අකුසලසීලා². තාහං³ ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසීලා⁴. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ටපති, වෙදිතබ්බන්ති

¹ චිකුජ්ඣමන්තා - සීමු.

චිකුජ්ඣමන්තා - සායා, PTS.

² අකුසලා සීලා - මජ්ඣං, සායා.

³ කහං - සීමු. තහං - PTS.

තමහං - මජ්ඣං, සායා.

⁴ කුසලා සීලා - මජ්ඣං, සායා.

වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ අකුසලසංකප්පා¹. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංකප්පා. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසංකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සංකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසංකප්පා². තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසංකප්පා. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසංකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සංකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති. තාහං ථපති, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

කතමෙ ව ථපති, අකුසලසීලා: අකුසලං කායකම්මං, අකුසලං චචිකම්මං, පාපකො ආජීවො. ඉමෙ චූච්චන්ති ථපති, අකුසලසීලා. ඉමෙ ව ථපති, අකුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානම්පි නෙසං චුත්තං. චිත්තසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා³. කතමං චිත්තං: චිත්තම්පි හි බහුං⁴ අනෙකවිධං නානප්පකාරකං. තං චිත්තං සරාගං සදොසං සමොහං. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලා සීලා. ඉමෙ ව ථපති, අකුසලසීලා කුහිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. නිරොධොපි නෙසං චුත්තො. ඉධ ථපති, හික්ඛු කායදූච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්ඡුච්චරිතං පහාය වච්ඡුචරිතං භාවෙති, මනොදූච්චරිතං පහාය මනො සුචරිතං භාවෙති. මිච්ඡාආජීවං පහාය [පි.372] සම්මාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති, එතෙතෙ අකුසලා සීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ව ථපති අකුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති: ඉධ ථපති හික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසම්මොසාය හියොයාභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ථපති, අකුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති.

කතමෙ ව ථපති කුසලා සීලා: කුසලං කායකම්මං, කුසලං චචිකම්මං. ආජීවපරිසුද්ධිපි ඛො අහං ථපති, සීලස්මිං වදාමි. ඉමෙ චූච්චන්ති ථපති කුසලසීලා. ඉමෙ ව ථපති, කුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා, සමුට්ඨානම්පි නෙසං චුත්තං. චිත්තසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා. කතමං චිත්තං: චිත්තම්පි හි බහුං අනෙකවිධං නානප්පකාරකං. යං චිත්තං චිතරාගං චිතදොසං චිතමොහං, ඉතො සමුට්ඨානා කුසලා සීලා. ඉමෙ ව ථපති, කුසලසීලා කුහිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති: නිරොධොපි නෙසං චුත්තො, ඉධ ථපති, හික්ඛු සීලවා හොති නො ව සීලමයො, තඤ්ච වෙතොච්ඡුත්තිං පඤ්ඤාච්ඡුත්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්තස්ස තෙ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ව ථපති කුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති: ඉධ ථපති හික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා. අසම්මොසාය හියොයාභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ථපති, කුසලානං සීලානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති.

¹ අකුසලා සංකප්පා - මජ්ඣං, සෟ. 1

² කුසලා සංකප්පා - මජ්ඣං, සෟ. 1

³ වචනියා - සීමු.

⁴ බහු - සෟ. PTS.

කතමෙ ව ටපති, අකුසලසඬකප්පා: කාමසඬකප්පො ඛ්‍යාපාදසඬකප්පො විභිංසාසඬකප්පො, ඉමෙ වුච්චන්ති ටපති, අකුසලසඬකප්පා. ඉමෙ ව ටපති. අකුසලසඬකප්පා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානම්පි නෙසං වුත්තං. සඤ්ඤාසමුට්ඨානානිස්ස වචනියා. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි ඛහු අනෙකවිධා නානප්පකාරකා¹ කාමසඤ්ඤා ඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා විභිංසාසඤ්ඤා, ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසඬකප්පා. ඉමෙ ව ටපති, අකුසලසඬකප්පා කුභිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති: නිරොධොපි නෙසං වුත්තො. ඉධ ටපති භික්ඛු විච්චවෙව කාමෙහි -පෙ- පයමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එතෙතෙ අකුසලා සඬකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ව ටපති, අකුසලානං සඬකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති: ඉධ ටපති, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසම්මොසාය භියොහාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ටපති, අකුසලානං සඬකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති.

[පි.374] කතමෙ ව ටපති, කුසලසඬකප්පා: තෙක්ඛම්මසඬකප්පො අඛ්‍යාපාදසඬකප්පො අවිභිංසාසඬකප්පො. ඉමෙ වුච්චන්ති ටපති, කුසලා සඬකප්පා. ඉමෙ ව ටපති, කුසලසඬකප්පා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානම්පි නෙසං වුත්තං. සඤ්ඤාසමුට්ඨානානිස්ස වචනියා. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි ඛහු අනෙකවිධා නානප්පකාරකා². තෙක්ඛම්මසඤ්ඤා අඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා අවිභිංසාසඤ්ඤා, ඉතොසමුට්ඨානා කුසලසඬකප්පා. ඉමෙ ව ටපති, කුසලසඬකප්පා කුභිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති: නිරොධොපි නෙසං වුත්තො. ඉධ ටපති, භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති එතෙතෙ කුසලසඬකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ව ටපති කුසලානං සඬකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති: ඉධ ටපති, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසම්මොසාය භියොහාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ටපති, කුසලානං සඬකප්පානං නිරොධාය පටිපන්නො හොති.

කතමෙහි වාහං³ ටපති, දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං: ඉධ ටපති, භික්ඛු අසෙබ්බාය⁴ සම්මාදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාසඬකප්පෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සම්මාවාචාය සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාකම්මන්තෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාආජීවෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාවායාමෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සම්මාසනියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාසමාධිනා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාඤ්ඤාණෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සම්මාවිමුත්තිකා සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි ඛො අහං ටපති, දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣන්ති.

ඉදමචොව භගවා. අත්තමනො පඤ්චකඬගො ටපති භගවතො භාසිතං අභිනාදීති.

සමණමණ්ඩකා සුත්තං⁵ අට්ඨමං.

යන්තරාපිතො: ධම්මගිරි

¹ නානප්පකාරිකා - PTS.

² නානප්පකාරිකා - PTS

³ 'වාහං' - ස්‍යාමපොත්ථකෙ නත්ථි.

⁴ අසෙක්ඛාය - සීමු:

⁵ සමණමණ්ඩකසුත්තං - මජ්ඣිම, සායා.

සොධාපිතො: එච්. ඒ. අමරතුංග මහාසයෙන